

- vi. Czy państwa członkowskie mogą wprowadzić do swoich ustawodawstw wyjątki od zasady, że postępowania w zakresie ochrony środowiska nie powinny być zbyt drogie, w sytuacji gdy żaden taki wyjątek nie został przewidziany w dyrektywie 2011/92/UE ani w Konwencji EKG ONZ o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do [wymiaru] sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, sporządzonej w Aarhus w dnia 25 czerwca 1998 r.?
- vii. W szczególności czy przewidziany w prawie krajowym wymóg zaistnienia związku przyczynowego między podobno bezprawnym działaniem lub decyzją a szkodą w środowisku naturalnym jako przesłanka stosowania przepisów prawa krajowego wdrażających art. 9 ust. 4 Konwencji EKG ONZ o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do [wymiaru] sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, sporządzonej w Aarhus w dniu 25 czerwca 1998 r. w celu zapewnienia, iż postępowania w zakresie ochrony środowiska nie będą zbyt drogie, jest zgodny z Konwencją?

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U. L 26, s. 1).

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 347/2013 z dnia 17 kwietnia 2013 r. w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej, uchylające decyzję nr 1364/2006/WE oraz zmieniające rozporządzenia (WE) nr 713/2009, (WE) nr 714/2009 i (WE) nr 715/2009 (Dz.U. L 115, s. 39).

**Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Protodikeio Rethymnis
(Grecja) w dniu 17 sierpnia 2016 r. – postępowanie karne przeciwko K**

(Sprawa C-475/16)

(2016/C 428/10)

Język postępowania: grecki

Sąd odsyłający

Protodikeio Rethymnis (Monomeles Plimmeleiodikeio Rethymnis) (Sąd karny pierwszej instancji w Retimno, Grecja)

Strony w postępowaniu głównym

K

Pytania prejudycjalne

- 1) Czy art. 19 TUE i art. 263, 266 jak i 267 TFUE oraz zasada lojalnej współpracy (art. 4 ust. 3 TUE), na podstawie których państwa członkowskie i ich właściwe organy są zobowiązane do podjęcia każdego środka o ogólnym lub szczególnym charakterze celem usunięcia naruszenia prawa Unii i zastosowania się do wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, szczególnie jeżeli chodzi o ważność wydanych przez organy Unii aktów, które są skuteczne erga omnes, nakładają na państwa członkowskie obowiązek uchylecia lub, odpowiednio, zmiany aktu prawodawczego, na mocy którego dokonano transpozycji dyrektywy, której nieważność została następnie stwierdzona przez Trybunał Sprawiedliwości z powodu jej niezgodności z postanowieniami traktatów lub Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (ich naruszenia), w celu zapewnienia wykonania wyroku Trybunału Sprawiedliwości i, w ten sposób, usunięcia naruszenia traktatu lub karty oraz uniknięciu nowych naruszeń w przyszłości?
- 2) W nawiązaniu do poprzedniego pytania, czy art. 266 TFUE (dawny art. 233 TWE) może być interpretowany w ten sposób, że pojęcie „organu lub jednostki organizacyjnej” obejmuje (w szerokim sensie albo analogicznie) także państwo członkowskie, które dokonało transpozycji do swojego porządku prawnego dyrektywy, której nieważność następnie stwierdzono z powodu naruszenia traktatu lub karty albo czy, w takim przypadku, w drodze analogii może znaleźć zastosowanie art. 260 ust. 1 TFUE?
- 3) W przypadku udzielenia odpowiedzi zasadniczo twierdzących na poprzednie pytania, a zatem gdy istnieje obowiązek państw członkowskich do podjęcia każdego środka o ogólnym lub szczególnym charakterze celem usunięcia naruszenia prawa pierwotnego Unii i uchylecia lub, odpowiednio, zmiany aktu prawodawczego, na podstawie którego dokonano transpozycji dyrektywy, której nieważność Trybunał Sprawiedliwości stwierdził następnie z powodu naruszenia karty lub traktatów, czy obowiązek ten obejmuje także na sądy krajowe, w takim sensie, że są one zobowiązane do niestosowania aktu prawodawczego, na mocy którego dokonano transpozycji dyrektywy, której nieważność stwierdzono – w niniejszej sprawie: dyrektywy 2006/24/WE⁽¹⁾ –, która (przynajmniej w części) narusza kartę lub traktaty, i, w konsekwencji, do nieuwzględniania dowodów uzyskanych na podstawie takich aktów (dyrektywy i aktu prawa krajowego w przedmiocie transpozycji)?

- 4) Czy przepisy prawa krajowego transponujące dyrektywę 2006/24, której nieważność Trybunał Sprawiedliwości stwierdził wyrokiem z dnia 8 kwietnia 2014 r. *Digital Rights Ireland Ltd* (²) (C-293/12 i C-594/12, EU:C:2014:238) z powodu naruszenia karty, wchodzi w zakres zastosowania prawa Unii, jak tego wymaga art. 51 ust. 1 karty jedynie z powodu dokonania transpozycji dyrektywy 2006/24, niezależnie od późniejszego stwierdzenia nieważności tej dyrektywy przez Trybunał?
- 5) Czy ze względu na to, że dyrektywa 2006/24, której nieważność została następnie stwierdzona przez Trybunał Sprawiedliwości, została przyjęta w celu wdrożenia na szczeblu europejskim zharmonizowanych ram w rozumieniu art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58/WE dla zatrzymywania danych przez dostawców usług łączności w celu zapobiegania, dochodzenia, wykrywania i ścigania przestępstw, w taki sposób aby na wewnętrznym rynku łączności elektronicznej nie występowały przeszkody, to czy przepisy prawa krajowego, transponujące dyrektywę 2006/24 wpisuje się w kontekst art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58 tak, że wchodzi w zakres zastosowania prawa Unii, jak wymaga tego art. 51 ust. 1 karty?
- 6) Czy ze względu na to, że ewentualny wyrok skazujący wydany względem obywatela jednego z państw członkowskich Unii, jak w niniejszej sprawie, nieuchronnie będzie oznaczał ograniczenia – nawet gdy są one co do zasady uzasadnione – w korzystaniu z prawa do swobodnego przemieszczania się, które obywatel ten wywodzi z prawa Unii, należy uznać, że łącznie odnośne postępowania karne wchodzą w zakres zastosowania prawa Unii, jak wymaga tego art. 51 ust. 1 karty.

Jeżeli odpowiedź na poprzednie pytania zasadniczo wskazuje na zastosowanie karty zgodnie z jej art. 51 ust. 1, to:

- 7) Czy jest zgodne z art. 7, 8 i 52 ust. 1 karty, aby dane zatrzymane zgodnie z dyrektywą 2006/24 lub art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58 mogły zostać udostępnione policji i przez nią wykorzystane w toku dochodzenia karnego w wypadku niecierpiącym zwłoki, a w szczególności, w przypadku ujęcia sprawcy na gorącym uczynku przestępstwa, bez uprzedniego [uzyskania] zezwolenia udzielonego przez organ sądowy [lub niezależny organ administracyjny] w zgodności z ustalonymi wymogami proceduralnymi i innymi wymogami o zasadniczym znaczeniu?
- 8) Czy na mocy art. 7, 8 i 52 ust. 1 karty, w toku dochodzenia karnego prowadzonego przez policję lub inne organy niemające czysto sądowego charakteru, które zwracają się o udzielenie im dostępu do danych zatrzymanych zgodnie z dyrektywą 2006/24 lub art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58 i o możliwość wykorzystania tych danych, a w szczególności, kiedy celem rzeczonych dochodzenia nie jest powstrzymanie, dochodzenie i ściganie konkretnie wskazanych przestępstw, określonych przez ustawodawcę krajowego jako poważne, ewentualna zgoda osoby, której te dane dotyczą, wyklucza konieczność uprzedniego uzyskania zezwolenia sądu [lub niezależnego organu administracyjnego] na dostęp do takich danych i na ich wykorzystanie, udzielonego w zgodności z ustalonymi wymogami proceduralnymi i innymi wymogami o zasadniczym znaczeniu, biorąc w szczególności pod uwagę, że żądane dane w sposób nieunikniony obejmują także dane osób trzecich (na przykład: dzwoniący – jego rozmówca)?
- 9) Czy zwykła zgoda prokuratora na dostęp do danych zatrzymanych zgodnie z dyrektywą 2006/24 i/lub art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58 i na wykorzystanie tych danych, wyrażona podczas toczącego się dochodzenia karnego, jest zgodna z art. 7, 8 i 52 ust. 1 karty w sytuacji, kiedy brak jest uprzedniego zezwolenia sądu [lub niezależnego organu administracyjnego], udzielonego w zgodności z ustalonymi wymogami proceduralnymi i innymi wymogami o zasadniczym znaczeniu, a w szczególności, kiedy celem dochodzenia nie jest powstrzymanie, dochodzenie i ściganie konkretnie wskazanych przestępstw, określonych przez ustawodawcę krajowego jako poważne?
- 10) Czy w świetle wyroku Trybunału Sprawiedliwości z dnia 8 kwietnia 2014 r., *Digital Rights Ireland Ltd* (C-293/12 i C-594/12, EU:C:2014:238, pkt 60, 61) i wyrażenia „poważne przestępstwa”, o którym mowa w art. 1 ust. 1 dyrektywy 2006/24, wyrażenie to stanowi autonomiczne pojęcie prawa Unii Europejskiej i, w przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej, jaka jest jego zasadnicza treść, w oparciu o którą określone przestępstwo może zostać uznane za wystarczająco poważne dla uzasadnienia udzielenia dostępu do danych zatrzymanych na podstawie dyrektywy 2006/24 i ich użycia?
- 11) W świetle wyroku Trybunału Sprawiedliwości z dnia 8 kwietnia 2014 r. *Digital Rights Ireland Ltd* (C-293/12 i C-594/12, EU:C:2014:238, pkt 60, 61) i niezależnie od autonomii wyrażenia „poważne przestępstwa”, o którym mowa w art. 1 ust. 1 dyrektywy 2006/24, czy art. 7, 8 i 52 ust. 1 karty wskazują ogólne kryteria, w oparciu o które określone przestępstwo musi zostać uznane za wystarczająco poważne dla uzasadnienia udzielenia dostępu do danych zatrzymanych na podstawie dyrektywy 2006/24 lub art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58 i ich użycia i, w przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej, jakie są te kryteria?

- 12) W przypadku udzielenia zasadniczo twierdzącej odpowiedzi na poprzednie pytanie, czy taka kontrola proporcjonalności polega ostatecznie na ocenie cech przestępstwa objętego dochodzeniem, dokonywanej a) wyłącznie przez Trybunał Sprawiedliwości lub b) przez sąd krajowy na podstawie ogólnych kryteriów ustalonych przez Trybunał Sprawiedliwości.
- 13) Czy w świetle wyroku Trybunału Sprawiedliwości z dnia 8 kwietnia 2014 r. *Digital Rights Ireland Ltd (C-293/12 i C-594/12, EU:C:2014:238, pkt 58–68 jak i sentencja)*, dostęp do danych zatrzymanych i ich użycie dokonane w ramach postępowania karnego na podstawie ogólnych zasad systemu zatrzymywania danych ustanowionego na mocy dyrektywy 2006/24 i/lub art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58, który to system spełnia założenia wyrażone w pkt 60, 61, 62, 67 i 68 rzeczonego wyroku, ale nie spełnia założeń, o których mowa w pkt 58, 59, 63 i 64 tego wyroku, są zgodne z art. 7, 8 i 52 ust 1 karty.

[to znaczy, system zatrzymywania, który, z jednej strony, wymaga uzyskania uprzedniego zezwolenia sądowego zgodnie z ustalonymi wymogami proceduralnymi i innymi wymogami o zasadniczym znaczeniu, a w szczególności w celach powstrzymania, dochodzenia i ścigania dokładnie określonych i wymienionych przez ustawodawcę krajowego przestępstw, uznanych przez niego za poważne, i który to system gwarantuje skuteczną ochronę zatrzymanych danych przed ryzykiem nadużyć i przed jakimkolwiek dostępem do nich i wykorzystywaniem w sposób niedozwolony (zob. pkt 60, 61, 62, 67 i 68 rzeczonego wyroku), zaś z drugiej strony, umożliwia zatrzymanie danych a) wszystkich osób, które korzystają z usług łączności elektronicznej, mimo że nie występuje nawet dalekie powiązanie tych osób (oskarżonych lub podejrzanych) jakimkolwiek elementem z poważnym przestępstwem, przed wystąpieniem okoliczności, w odniesieniu do której zażądano informacji od dostawców usług łączności; b) zaś żądane dane nie muszą dotyczyć, przed wystąpieniem faktu stanowiącego przedmiot dochodzenia (i) określonego okres czasu lub określonego obszaru geograficznego lub określonego kręgu osób, które mogą być zaangażowane, w taki lub inny sposób, w poważne przestępstwo, ani (ii) osób, względem których zatrzymanie danych może, z innych powodów, przyczynić się do powstrzymania, dochodzenia i ścigania poważnych przestępstw; c) przez okres czasu (w niniejszej sprawie 12 miesięcy), który zostaje określony bez dokonania rozróżnienia w jakikolwiek sposób pomiędzy kategoriami danych przewidzianymi w art. 5 omawianej dyrektywy 2006/24, na podstawie ich ewentualnej użyteczności w stosunku do zakładanego celu lub w zależności od zainteresowanych osób (zob. pkt 58, 59, 63 i 64 przytoczonego wyroku)?

- 14) W sytuacji udzielenia zasadniczo takiej odpowiedzi na poprzednie pytanie, że, dostęp do takich danych i ich użycie nie są zgodne z art. 7, 8 i 52 ust. 1 karty, czy sąd krajowy zobowiązany jest do odstąpienia od stosowania aktu krajowego w przedmiocie transpozycji dyrektywy 2006/24, której nieważność została stwierdzona przez Trybunał Sprawiedliwości lub aktu opartego na art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58, jako sprzecznego z kartą, a zatem [sąd krajowy] nie musi uwzględniać danych zatrzymanych i uzyskanych na ich podstawie?
- 15) W świetle dyrektywy 2006/24, w szczególności jej motywu 6, na mocy którego „[p]rawne (...) różnice pomiędzy przepisami krajowymi w zakresie zatrzymywania danych w celu zapobiegania, dochodzenia, wykrywania i ścigania przestępstw stanowią przeszkodę dla rynku wewnętrznego”, celu określonego w art. 1 ust. 1 dyrektywy, którym jest „zbliżenie przepisów państw członkowskich”, jak i pozostałych motywów, szczególnie [3, 4, 5, 11 i 21] oraz również w świetle wyroku Trybunału Sprawiedliwości z dnia 10 lutego 2009 r. *Irlandia/Parlament i Rada (C-301/06, EU: C:2009:68, pkt 70–72)*, czy utrzymanie w mocy ustawy transponującej do krajowego porządku prawnego dyrektywę 2006/24, mimo że Trybunał Sprawiedliwości stwierdził nieważność tej dyrektywy, stanowi przeszkodę dla ustanowienia i funkcjonowania rynku wewnętrznego, przy założeniu, że żaden nowszy przepis prawa Unii nie wszedł jeszcze w życie?
- 16) W szczególności, czy utrzymanie w mocy ustawy transponującej do krajowego porządku prawnego dyrektywę 2006/24, mimo że Trybunał Sprawiedliwości stwierdził nieważność tej dyrektywy, albo ustawodawstwa krajowego, o którym mowa w art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58, stanowi przeszkodę dla ustanowienia i dla funkcjonowania rynku wewnętrznego z takiego powodu, że łącznie lub na przemian:

a) przepisy prawa krajowego, o których mowa, ustanawiają obiektywne kryteria i zasadnicze warunki, na podstawie których właściwe organy krajowe mogą uzyskać dostęp, między innymi, do zatrzymanych danych dotyczących ruchu i lokalizacji, a następnie wykorzystać je w celach zapobiegania, dochodzenia, wykrywania i ścigania przestępstwa, ale rzeczone kryteria i warunki odnoszą się do określonych sprzecznych z prawem czynów wskazanych przez krajowego ustawodawcę w ramach realizacji jego władzy dyskrecyjnej i bez dokonywania harmonizacji na szczeblu unijnym;

b) przepisy prawa krajowego, o których mowa, w celu ochrony i bezpieczeństwa zatrzymanych danych, ustanawiają wymogi techniczne i warunki, niemniej rzezone warunki i wymogi nie zostały zharmonizowane na szczeblu Unii?

17) W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na przynajmniej jedno z powyższych pytań, czy sąd krajowy musi, zgodnie z prawem Unii, odstąpić od stosowania aktu krajowego, którym dokonano transpozycji dyrektywy 2006/24, której nieważność została stwierdzona przez Trybunał Sprawiedliwości, jako pozostającego w sprzeczności z ustanowieniem i funkcjonowaniem rynku wewnętrznego, i, w konsekwencji, nie uwzględniać zatrzymanych danych, do których udzielony został dostęp na podstawie dyrektywy 2006/24 lub ustawodawstwa krajowego przyjętego na podstawie art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58?

⁽¹⁾ Dyrektywa 2006/24/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie zatrzymywania generowanych lub przetwarzanych danych w związku ze świadczeniem ogólnie dostępnych usług łączności elektronicznej lub udostępnianiem publicznych sieci łączności oraz zmieniająca dyrektywę 2002/58/W (Dz.U. 2006 L 105, s. 54).

⁽²⁾ EU:C:2014:238.

**Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Oberlandesgericht
Innsbruck (Austria) w dniu 7 września 2016 r. – Georg Stollwitzer/ÖBB Personenverkehr AG**

(Sprawa C-482/16)

(2016/C 428/11)

Język postępowania: niemiecki

Sąd odsyłający

Oberlandesgericht Innsbruck

Strony w postępowaniu głównym

Strona skarżąca: Georg Stollwitzer

Strona pozwana: ÖBB Personenverkehr AG

Pytania prejudycjalne

1) Czy obowiązujące aktualnie prawo Unii, w szczególności wynikająca z niego ogólną zasadę równego traktowania, ogólną zasadę zakazu dyskryminacji ze względu na wiek w rozumieniu art. 6 ust. 3 TUE i art. 21 karty praw podstawowych, określony w art. 45 TFUE zakaz dyskryminacji dotyczący swobody przepływu pracowników i dyrektywę 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającą ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy ⁽¹⁾, należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się ono uregulowaniu krajowemu, takiemu jak w postępowaniu głównym, które w przypadku niewielkiej części pracowników ÖBB, dyskryminowanych na skutek wcześniejszego uregulowania, uwzględnia wprawdzie w celu wyeliminowania stwierdzonej przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku Gotthard Starjakob ⁽²⁾ dyskryminacji ze względu na wiek (a mianowicie nieuwzględnienia w przypadku pracowników ÖBB [austriackich kolei federalnych] okresów zatrudnienia przed ukończeniem 18 roku życia) okresy zatrudnienia przed ukończeniem 18 roku życia (niemniej formalnie wyłącznie okresy odbyte w ÖBB i porównywalnych publicznych przedsiębiorstwach zarządzających infrastrukturą kolejową lub przedsiębiorstwach kolejowych w ramach UE, EOG i krajów, które zawarły z UE porozumienia o stowarzyszeniu lub współpracy), jednak w przypadku większości dyskryminowanych uprzednio pracowników ÖBB nie uwzględnia wszystkich innych okresów zatrudnienia przed ukończeniem 18 roku życia, w szczególności również takich, które pozwalają tym pracownikom ÖBB lepiej wykonywać ich pracę, jak np. okresów zatrudnienia w prywatnych lub innych publicznych przedsiębiorstwach transportowych lub przedsiębiorstwach zarządzających infrastrukturą, które prowadzą produkcję, sprzedaż lub konserwację wykorzystywanej przez pracodawcę infrastruktury (tabor kolejowy, budowa linii kolejowych, produkcja przewodów, instalacje elektryczne i elektroniczne, nastawnie, budowa dworców kolejowych itp.) lub w porównywalnych z nimi przedsiębiorstwach, a tym samym faktycznie i definitywnie ustanawia odmienne traktowanie ze względu na wiek względem zdecydowanej większości pracowników ÖBB, których dotyczy uregulowanie uznane za dyskryminujące ze względu na wiek?